

Trender i norsk landbruk 2024

Dokumentasjonsrapport med frekvenser

Alexander Zahl-Thanem
Anders Mahlum Melås

Ruralis - Institutt for rural- og regionalforskning
Universitetssenteret Dragvoll
N-7491 Trondheim

Telefon: +47 73 82 01 60
Epost: post@ruralis.no

Rapport 6/2024

Utgivelsesår: 2024

Antall sider: 35

ISSN 1503-2035

Tittel: Trender i norsk landbruk 2024. Dokumentasjonsrapport med frekvenser.

Forfatter: Alexander Zahl-Thanem og Anders Mahlum Melås

Utgiver: Ruralis – Institutt for Rural- og regionalforskning

Utgiversted: Trondheim

Prosjekt: Trender i norsk landbruk

Prosjektnummer: 2200

Oppdragsgiver: Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning

Kort sammendrag

Trender i norsk landbruk er en nasjonal spørreundersøkelse blant gårdbrukere i Norge. Den gjennomføres av Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning hvert andre år. Undersøkelsen ble første gang gjennomført i 2002, og våren 2024 ble den gjennomført for 12. gang. Denne rapporten presenterer frekvenser fra 2024-undersøkelsen, samt ulike metodiske forhold knyttet til gjennomføringen av undersøkelsen.

Stikkord

Landbruk, økonomi, livskvalitet, helse, framtidsutsikter, klima

Forsidefoto: Alexander Zahl-Thanem

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	2
Tabelliste.....	2
Sammendrag.....	3
Summary.....	4
1. Om undersøkelsen.....	5
2. Gjennomføring av undersøkelsen	6
2.1 Hvem mottar undersøkelsen?.....	6
2.2 Datainnsamling.....	6
2.3 Undersøkelsens kvalitet og representativitet.....	7
3. Frekvenser	11
3.1 Bonden og gårdsbruket.....	12
3.2 Økonomi og investeringer.....	17
3.3 Utsiktene og planene for gårdsbruket de neste årene.....	20
3.4 Spørsmål om hverdagen og meninger om ulike forhold knyttet til det å jobbe som bonde.....	23
3.5 Arbeidstidsbruk og areal	32

Tabelliste

Tabell 1. Utsending og svar.	8
Tabell 2. Sammenligning av variabler i Trender i norsk landbruk med populasjonsdata fra SSB.....	9

Sammendrag

Trender i norsk landbruk («Trendundersøkelsen») er en nasjonal spørreundersøkelse som gjennomføres annethvert år blant norske bønder. Undersøkelsen administreres av Rurals – Institutt for rural- og regionalforskning, og har blitt gjennomført annethvert år siden 2002.

I februar 2024 ble den tolvte undersøkelsen sendt ut til et tilfeldig utvalg av norske bønder. Undersøkelsen ble distribuert postalt til 3200 bønder, hvorav 920 bønder valgte å delta. Dette gir en samlet svarprosent på 29.4 prosent, etter at man har trukket fra frafall som følge av blant annet nedlagte bruk. Kvaliteten på undersøkelsen vurderes som høy, og sammenligningen med data fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser relativt små avvik uten systematiske skjevheter av betydning.

Denne rapporten redegjør for gjennomføringen av undersøkelsen og presenterer frekvensfordelinger på samtlige spørsmål som inngår i 2024-undersøkelsen.

Summary

Trends in Norwegian Agriculture (Trender i norsk landbruk) is a national survey conducted every other year among Norwegian farmers, managed by Ruralis – Institute for Rural and Regional Research. The survey has been carried out biennially since 2002, with the twelfth wave conducted in February-March 2024.

The survey was sent out to 3200 farmers, and 920 farmers chose to participate, yielding a response rate of 29.4 percent, after accounting for farms that have shut down. The quality of the survey is considered high, with comparisons to data from Statistics Norway (SSB) showing only small deviations in the distribution of key variables.

This report reviews the implementation of the survey and presents the frequency distributions for all the questions included in the 2024 survey.

1. Om undersøkelsen

Trender i norsk landbruk («Trendundersøkelsen») er en nasjonal spørreundersøkelse som gjennomføres blant bønder i Norge. Spørreundersøkelsen gjennomføres i regi av Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning, og har blitt gjennomført annethvert år siden 2002. Årets undersøkelse er dermed den tolvte undersøkelsen i rekken. Dette medfører at Trendundersøkelsen har blitt en etablert tidsserie som gir unik kunnskap om utviklingen i norsk landbruk over tid. Funn og resultater fra Trendundersøkelsen brukes hyppig i ulike forskningsprosjekter på Ruralis, der resultater fra undersøkelsen tilgjengeliggjøres i form av ulike rapporter og fagfellevurderte forskningsartikler.

I denne rapporten redegjør vi for gjennomføringen av 2024-undersøkelsen og presenterer frekvensfordelinger fra denne undersøkelsen. Mer spesifikt vil vi i kapittel 2 gjennomgå gjennomføringen av undersøkelsen, der vi redegjør for hvem som mottar undersøkelsen (del 2.1), den praktiske datainnsamlingen (del 2.2), og en drøfting av undersøkelsens kvalitet og representativitet (del. 2.3). Videre vil vi i kapittel 3 presentere frekvensfordelingen på samtlige spørsmål i Trendundersøkelsen 2024.

2. Gjennomføring av undersøkelsen

Nedenfor gjør vi rede for gjennomføringen av undersøkelsen og de viktigste metodiske forholdene knyttet til spørreundersøkelsen.

2.1 Hvem mottar undersøkelsen?

Undersøkelsen skal si noe om norske gårdbrukere. Denne gruppen (populasjonen) blir i Trender i norsk landbruk definert som alle personer i Norge som er hoveddrivere på gårdsbruk og som disponerer et dyrka areal på minst 5 daa (eid eller leid), og som søker produksjonstilskudd til sitt gårdsbruk. Dette innebærer at målgruppen er jordbruksbedrifter med personlige brukere (enkeltpersonforetak), noe som ekskluderer upersonlige brukere, slik som aksjeselskap og lignende selskapsformer. Totalt utgjorde personlige brukere rundt 95 prosent av alle jordbruksbedrifter i 2023.

Vi har videre ikke gjort noen avgrensinger rundt alder for deltakere: Det er sjelden at personer yngre enn 18 år driver gårdsbruk, og noen øvre aldersgrense er heller ikke satt. Mange bønder som ikke har noen til å overta, driver gjerne med landbruksproduksjon til langt inn i pensjonsalderen, og dette er en gruppe det er viktig å få informasjon om.

I følgebrevet til spørreundersøkelsen er det presisert at det er «hoveddriver», altså den som utfører mesteparten av arbeidet på gården, som skal fylle ut spørreskjemaet. Dette vil til dels korrigere feil som skyldes at spørreskjemaet adresseres til andre enn den som er den faktiske hoveddriveren av gårdsbruket. Til sammenligning er hovedbruker i landbruksregisteret definert som den personen som underskriver søknaden om produksjonstilskudd.

2.2 Datainnsamling

Ansvarlig for undersøkelsen, inkludert planlegging, organisering og gjennomføring, er Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning. Uttrekk av navn og adresselister er gjennomført av Produsentregisteret, mens det praktiske knyttet til utsending og innhenting av skjema er gjennomført av Sentio Analyse AS. Vi vil her kort beskrive gjennomføringen av undersøkelsen.

Spørsmålene i spørreskjemaet er utarbeidet av forskere ved Ruralis og bygger videre på spørreskjemaene fra Trender i norsk landbruk i de foregående årene. Selv om kjernen av viktige spørsmål i tidsserien er beholdt, varierer noen av spørsmålene fra runde til runde. Det at man på nasjonalt nivå har et datamateriale for flere år med stort sett likelydende spørsmål gjør det mulig å analysere utviklingstrender over tid.

Det vil likevel være noe variasjon fra runde til runde da det ved ulike år er inkludert spørsmål for å belyse tema innenfor landbruket som på det tidspunktet ble ansett som dagsaktuelt. Spørreundersøkelsen er forholdsvis omfattende tematisk og utgjør rundt 14 A4-sider på papir. Dette dekker spørsmål om alt fra hvordan det er å være gårdbruker til spørsmål om økonomi og fremtidsutsikter.

Fra Produsentregisteret ble det trukket et tilfeldig utvalg på 3200 bønder som samsvarte med operasjonaliseringen beskrevet i del 2.1. Trender i norsk landbruk er en postal undersøkelse, noe som innebærer at bøndene mottar invitasjonsbrev og spørreundersøkelsen i posten, med mulighet til å enten returnere undersøkelsen i en vedlagt ferdigfrankert konvolutt eller svare elektronisk ved å logge seg på en web-lenke og oppgi en unik ID oppgitt i følgebrevet.

Adresselister fra Produsentregisteret ble oversendt til Sentio Analyse AS, som videre sto for den praktiske gjennomføringen av datainnsamlingen. Dette innebærer at Sentio har administrert selve utsendelsen av undersøkelsen, inkludert trykking og pakking, samt skanning og tilrettelegging av data i etterkant. Returnerte spørreskjema ble automatisk skannet, med påfølgende manuell kvalitetssikring.

Undersøkelsen ble sendt ut i begynnelsen av februar 2024, og fulgt opp med en påminnelse etter rundt tre uker. Endelig sluttstrek for undersøkelsen ble satt 30. april, noe som ga nok tid for å fange opp samtlige svarsendinger via posten. Majoriteten av bøndene svarte imidlertid på undersøkelsen i perioden februar-mars.

2.3 Undersøkelsens kvalitet og representativitet

Etter å ha rensset bruttoutvalget, blant annet ved å fjerne nylige nedlagte bruk, fikk vi et bruttoutvalg på 3125 bønder (tabell 1). Dette er antallet bønder som har mottatt undersøkelsen i posten og som har hatt en reell mulighet til å svare. Av bruttoutvalget på 3125 bønder, ble 920 skjema returnert. Dette utgjør nettoutvalget og denne undersøkelsens datagrunnlag. 710 bønder valgte å svare på papirskjemaet, mens 210 valgte å svare ved å gå inn på den vedlagte web-lenken. Dette gir en samlet svarprosent på 29.4 prosent.

Tabell 1. Utsending og svar.

Kategori	Antall
Utsendinger	3 200
Utsendinger, ekskludert frafall (bruttoutvalg)	3 125
Svar (nettoutvalg)	
Papirskjema	710
Web-lenke	210
Totalt	920
Svarprosent	29.4%

Selv om svarprosenten er noe lavere enn tidligere år, anser vi antall respondenter likevel som tilfredsstillende høyt. Det sentrale for kvaliteten er likevel hvorvidt frafallet er tilfeldig eller om det skyldes systematiske skjevheter, da dette har implikasjoner for om utvalget gir et representativt bilde av den norske landbruksbefolkningen eller ikke. Vi vil derfor videre sammenligne fordelingen på utvalgte variabler i spørreundersøkelsen med populasjonsdata fra Statistisk sentralbyrå (SSB), for å undersøke og eventuelt avdekke avvik mellom utvalget og populasjonen.

Sammenligningen mellom Trender i norsk landbruk og SSBs populasjonsdata må likevel tolkes med forsiktighet ettersom datagrunnlaget, populasjonsdefinisjonen og operasjonalisering av ulike variabler er noe forskjellig i Trendundersøkelsen og hos SSB. Til tross for disse forskjellene, er sammenligningen likevel nyttig da man har mulighet til å avdekke større avvik, samt at det gir en mulighet til å vurdere i hvor stor grad undersøkelsen gjenspeiler hele den norske bondepopulasjonen (representativitet).

Tabell 2 viser sammenligningen mellom Trender i norsk landbruk og populasjonstall fra SSB, nærmere bestemt alder, kjønn, jordbruksareal, produksjon og geografi. Tallene i tabellen viser prosentvis fordeling, standardfeil og konfidensintervall for utvalget.

Tabell 2. Sammenligning av variabler i Trender i norsk landbruk og populasjonsdata fra SSB.

Variabler	Populasjon (SSB)	Trender i norsk landbruk		
	Prosentvis fordeling	Prosentvis fordeling	Standardfeil	95 % konfidensintervall
Alder				
Under 40 år	17.9	10.7	0.01	[8.7-12.7]
40-49 år	21.7	19.0	0.01	[16.5-21.6]
50-59 år	28.8	29.2	0.02	[26.2-32.1]
60-69 år	21.7	27.2	0.01	[24.3-30.0]
70 år eller eldre	10.0	14.0	0.01	[11.7-16.2]
Kjønn				
Kvinner	17.3	13.1	0.01	[10.9-15.3]
Menn	82.7	86.9	0.01	[84.7-89.1]
Areal				
Under 100 dekar	31.9	28.3	0.02	[25.3-31.2]
100-499 dekar	54.2	57.1	0.02	[53.8-60.3]
Over 500 dekar	14.0	14.7	0.01	[12.4-17.0]
Andel bønder med ulike produksjoner				
Bruk med melkekyr	17.1	18.9	0.01	[16.4-21.4]
Bruk med øvrige storfe	32.5	32.1	0.02	[29.0-35.1]
Bruk med søyer > 1 år	35.7	31.3	0.02	[28.3-34.3]
Bruk med svin	4.7	4.9	0.01	[3.5-6.3]
Bruk med potet	3.6	4.7	0.01	[3.3-6.0]
Fylker				
Oslo og Viken	16.3	19.2	0.01	[16.7-21.8]
Innlandet	18.1	18.9	0.01	[16.4-21.4]
Agder	4.9	4.8	0.01	[3.4-6.2]
Vestfold og Telemark	6.6	7.2	0.01	[5.5-8.9]
Rogaland	10.6	8.0	0.01	[6.3-9.8]
Vestland	15.6	13.2	0.01	[11.0-15.3]
Møre og Romsdal	6.2	5.1	0.01	[3.7-6.5]
Trøndelag	14.2	15.3	0.01	[13.0-17.7]
Nordland	4.7	5.3	0.01	[3.9-6.8]
Troms og Finnmark	2.8	2.9	0.01	[1.8-4.0]

Tabellen viser at det kun er marginale avvik mellom fordelingen i Trender i norsk landbruk og populasjonstallene fra SSB når det gjelder produksjon, areal og fylkesvis fordeling. Ved disse variablene ser vi ingen tendens til at det er systematiske skjevheter av betydning, og i de fleste tilfellene faller avvikene innenfor konfidensintervallet til utvalget i undersøkelsen.

Det er imidlertid noe skjevhet ved kjønn og alder. Kvinner er noe underrepresenterte sammenlignet med populasjonstallet, og det samme er yngre bønder. Det kan være

flere forhold som forklarer kjønn- og aldersforskjellene. Likevel er det verdt å merke seg at «hoveddriver», som tidligere nevnt, defineres ulikt i følgebrevet til spørreundersøkelsen og i landbruksregisteret (og SSB). Avvik i kjønn og alder *kan* derfor skyldes at det er forskjell mellom reell hoveddriver og hvem som søker om produksjonstilskudd. Denne usikkerheten gjør at man derfor bør være forsiktig å benytte «post-stratifiseringsvekt» for å korrigere for kjønns- og aldersskjevheten.

Overordnet samsvarer spørreundersøkelsen godt med populasjonstallene fra SSB når det gjelder produksjon og fylkesvis fordeling, mens det er enkelte forskjeller når det gjelder kjønn og alder. Vi konkluderer likevel med at utvalget av bønder i Trender i norsk landbruk er av god kvalitet og gir et dekkende bilde av situasjonen for bønder i Norge i 2024.

3. Frekvenser

I dette kapitlet rapporteres beskrivende statistikk for samtlige variabler i Trendundersøkelsen 2024. Spørsmålene berører temaene:

- Bonden og gårdsbruket
- Økonomi og investeringer
- Utsiktene og planene for gårdsbruket de neste årene
- Spørsmål om hverdagen og meninger om ulike forhold knyttet til det å jobbe som bonde
- Arbeidstidsbruk og areal

Hvordan tolke fordelingene?

Kategoriske variabler presenteres med prosentfordeling for kategoriene, mens kontinuerlige variabler presenteres med gjennomsnittsverdier. Prosentfordelinger på spørsmål som har kun ett svaralternativ summeres alltid til 100. Avvik fra dette skyldes avrunding av desimaler. Spørsmål der flere kryss er mulig, viser prosentandelen som har krysset for det enkelte svaralternativ. Spørsmålene følger samme rekkefølge som i spørreskjemaet og er nummerert tilsvarende.

3.1 Bonden og gårdsbruket

Spørsmål 1. Kjønn (n=917)

	Prosent
Mann	87
Kvinne	13
Totalt	100

Spørsmål 2. Alder (n=909)

	Gjennomsnitt
Gjennomsnittlig alder	56

Spørsmål 3. Sivilstand (n=918)

	Prosent
Gift	63
Samboende	18
Enslig	19
Totalt	100

Spørsmål 4. Har du barn? (n=920)

	Prosent
Nei	16
Ja, med min nåværende partner	68
Ja, fra tidligere forhold	19

Spørsmål 5. Vil du anbefale noen av barna å ta over bruket etter deg? (n=760)

	Prosent
Ja	56
Nei	14
Vet ikke	30
Totalt	100

Spørsmål 6. Hvor mange barn bor i samme husstand som deg?

	Gjennomsnitt	n
Antall under 18 år:	0.97	635
Antall over 18 år:	0.47	544

Spørsmål 7. Hva er din og din eventuelle samboer/ektefelles høyeste fullførte utdanning?

	Bonden (n=917)	Partner (n=734)
Grunnskole eller tilsvarende	8	8
Videregående skole (yrkes-/landbruksfag)	44	24
Videregående skole (allmennfag/gymnas)	10	19
Universitet/høgskole inntil 4 år	21	31
Universitet/høgskole over 4 år	16	18
Totalt	100	100

Spørsmål 8. Har du fullført landbruksfaglig utdanning på videregående skole, høgskole, universitet eller tilsvarende nivå? (n=914)

	Prosent
Nei	53
Ja, på videregående skole	37
Ja, på universitet/høgskole	10
Totalt	100

Spørsmål 9. Har du vokst opp på et gårdsbruk eller på bygda for øvrig? (n=918)

	Prosent
Ja, jeg har vokst opp på dette gårdsbruket	71
Ja, jeg har vokst opp på et gårdsbruk	12
Ja, jeg har vokst opp på bygda, men ikke på et gårdsbruk	11
Nei, jeg har bodd på bygda bare i mindre deler av min oppvekst	1
Nei, jeg har ikke vokst opp på bygda	5
Totalt	100

Spørsmål 10. Medlemskap i organisasjoner (flere svar er mulig) (n=920)

	Prosent
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	12
Norges Bondelag	62
Norsk landbruksrådgivning	63
Norsk landbruksrådgivning HMS	25
Felleskjøpet	81
Nortura	52
Tine	22
Gartnerhallen	2
Norges Skogeierforbund/ Skogeiersamvirkene	41
Økologisk Norge	4
Norsvin	4
GENO	21
Landkreditt	18
Bondens marked	0
TYR	6
Norsk Sau og Geit	26

Spørsmål 11. Hvor stor betydning har følgende forhold for at du er gårdbruker?

	n	Stor betydning	Noe betydning	Liten betydning	Ingen betydning	Totalt
Landbruksinteresse	892	69	28	3	0	100
Ønske om å være selvstendig	875	45	20	12	3	100
Interesse for et liv på bygda	862	57	35	6	2	100
Føler det som en plikt å drive gården videre	891	26	39	22	13	100
Gårdsdriften gir gode inntektsmuligheter	874	12	34	37	17	100
Hadde ikke andre jobbmuligheter da jeg tok over gården	882	2	6	15	78	100
Har ikke andre jobbmuligheter i dag	879	5	7	13	76	100
Ektefelle/samboer har ønske om å drive gård	841	13	18	21	49	100

Spørsmål 12. Tenker du på deg selv først og fremst som gårdbruker, eller er din yrkesidentitet mest knyttet til et annet yrke? (n=911)

	Prosent
Gårdbruker	42
Annet yrke	19
Vet ikke	1
Begge deler	39
Totalt	100

Spørsmål 13. Hvilket år overtok du hovedansvaret for driften av bruket? (n=906)

	Gjennomsnitt
Årstall	2001

Spørsmål 14. Hadde du eller din eventuelle ektefelle/samboer odelsrett til bruket? (n=909)

	Prosent
Nei	27
Ja, jeg	67
Ja, min ektefelle/samboer	7
Totalt	100

Spørsmål 15.: Hvor ofte deltar samboer/ektefelle i disse aktivitetene/beslutningene?

	n	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Alltid	Totalt
Daglige beslutninger og ledelse av gårdsarbeidet	733	14	24	29	17	15	100
Praktisk arbeid i gårdsdrifta	725	7	26	35	17	15	100
Langsiktig planlegging og investeringsbeslutninger	726	12	18	21	21	28	100
Føring av regnskap	725	56	15	8	7	14	100

Spørsmål 16. Hvor ofte samarbeider du med andre gårdbrukere om arbeidsoppgaver i tilknytning til gårdsdriften? (n=911)

	Prosent
Ofte	16
Av og til	56
Aldri/så og si aldri	28
Totalt	100

Spørsmål 17. Hvordan vil du beskrive standarden på brukets driftsbygninger? (n=909)

	Prosent
Meget god	13
God	33
Middels	39
Dårlig	12
Meget dårlig	3
Totalt	100

Spørsmål 18. Hvordan vil du beskrive standarden på brukets maskinpark? (n=901)

	Prosent
Meget god	14
God	40
Middels	37
Dårlig	7
Meget dårlig	1
Totalt	100

Spørsmål 19. Driver du konvensjonell eller økologisk produksjon? (n=903)

	Prosent
Konvensjonell	92
Økologisk (inkludert i Debio-ordningen)	5
Begge deler/under omlegging	2
Planlegger å legge om i løpet av 5 år	1
Totalt	100

Spørsmål 20. Hvordan vurderer du kompetansen du/dere har på gårdsbruket innenfor følgende områder?

	n	Ikke relevant	Svært god	God	Tilstrekkelig	Dårlig	Svært dårlig	Totalt
Planteproduksjon	897	5	21	51	21	2	0	100
Husdyrhold	887	19	36	35	7	2	1	100
Driftstekniske fag	883	4	20	45	27	3	0	100
Økonomi	893	1	26	49	21	3	1	100
Administrasjon og ledelse	891	4	24	48	21	2	0	100
Markedsforståelse	889	5	16	42	33	4	0	100
Data og IKT	889	3	14	32	37	12	2	100
Skogsdrift	896	11	16	35	28	9	1	100

Spørsmål 21. Hvor viktig er hver av de kildene som er nevnt nedenfor for deg når det gjelder å få ny kunnskap i gårdsdrifta?

	n	Svært viktig	Ganske viktig	Litt viktig	Ikke viktig	Bruker ikke denne kilden	Totalt
Andre bønder i nærheten av der du bor	896	18	40	31	8	3	100
Andre bønder i andre deler av landet	887	4	21	44	22	10	100
Fagtidsskrifter/-aviser	896	11	40	40	6	3	100
Internett	890	17	44	31	5	3	100
Rådgivere knyttet til landbrukssamvirke	893	9	33	35	13	11	100
Rådgivere i Norsk Landbruksrådgivning	898	13	35	30	11	11	100
Leverandører av teknisk utstyr/maskiner	895	5	28	45	17	5	100
Andre kilder	820	5	14	38	20	22	100

3.2 Økonomi og investeringer

Spørsmål 22. Har det økonomiske resultatet fra gårdsdriften endret seg i positiv eller negativ retning de siste fem årene? (n=917)

	Prosent
Endret seg i positiv retning	30
Ingen endring	26
Endret seg i negativ retning	38
Vet ikke	3
Bruket har vært i drift i mindre enn fem år	3
Totalt	100

Spørsmål 24. Har husstandens totale økonomiske situasjon endret seg i positiv eller negativ retning de siste fem årene? (n=915)

	Prosent
Endret seg i positiv retning	42
Ingen endring	34
Endret seg i negativ retning	23
Vet ikke	1
Totalt	100

Spørsmål 26. Har det i løpet av det siste året hendt at husstanden har hatt vansker med å klare de løpende utgifter til mat, transport, bolig og lignende? (n=901)

	Prosent
Ja, ofte	2
Ja, av og til	7
Ja, en sjelden gang	12
Nei, aldri	79
Totalt	100

Spørsmål 23. Tror du at det økonomiske resultatet fra gårdsdriften vil endre seg i positiv eller negativ retning de neste fem årene? (n=905)

	Prosent
Endre seg i positiv retning	25
Ingen endring	26
Endre seg i negativ retning	30
Vet ikke	18
Totalt	100

Spørsmål 25. Tror du at husstandens totale økonomiske situasjon vil endre seg i positiv eller negativ retning i løpet av de neste fem årene? (n=906)

	Prosent
Endre seg i positiv retning	33
Ingen endring	33
Endre seg i negativ retning	19
Vet ikke	15
Totalt	100

Spørsmål 27. Hvor stor var husstandens samlede netto næringsinntekt fra jord- og skogbruket i 2023? (n=909)

	Prosent
Ingen inntekt / negativ inntekt	10
1-49 999 kroner	12
50 000-99 999 kroner	12
100 000-149 999 kroner	12
150 000-199 999 kroner	10
200 000-299 999 kroner	11
300 000-399 999 kroner	9
400 000-499 999 kroner	6
Over 500 000 kroner	19
Totalt	100

Spørsmål 28. Hvor stor var husstandens samlede nettoinntekt i 2023? (Ta med alle inntekter fra arbeid på og utenfor gårdsbruket, også eventuelle trygde- og pensjonsinntekter) (n=907)

	Prosent
Under 99 999 kroner	1
100 000-199 999 kroner	3
200 000-299 999 kroner	3
300 000-399 999 kroner	6
400 000-499 999 kroner	6
500 000-599 999 kroner	9
600 000-699 999 kroner	8
700 000-799 999 kroner	10
800 000-899 999 kroner	10
900 000-999 999 kroner	9
Over 1 000 000 kroner	37
Totalt	100

Spørsmål 29. Hvor stor andel av husstandens samlede nettoinntekt kom fra gårdsdriften i 2023? (n=908)

	Prosent
0 prosent	10
1 til 24 prosent	47
25 til 49 prosent	18
50 til 74 prosent	12
75 til 99 prosent	8
100 prosent	5
Totalt	100

Spørsmål 30. Hvordan vurderer du den samlede gjelden på gårdsbruket sett i forhold til omfanget av drifta på bruket i dag? (n=912)

	Prosent
Alt for stor	6
Stor	14
Middels	26
Liten	23
Har ikke gjeld	32
Totalt	100

Spørsmål 31. Hvor mye er det investert i bygninger, maskiner og annet i løpet av de siste 5 årene (n=913)

	Prosent
Ikke investert	5
1-99 999 kr	12
100 000 – 249 999 kr	17
250 000 – 749 999 kr	25
750 000 – 999 999 kr	7
1 000 000 – 2 999 999 kr	20
3 000 000 – 4 999 999 kr	8
5 000 000 eller mer	8
Totalt	100

Spørsmål 32. Hvor mye planlegger du/dere å investere i bygninger, maskiner og annet i løpet av de neste 5 årene? (n=907)

	Prosent
Ingen planer om å investere	26
1-99 999 kr	12
100 000 – 249 999 kr	18
250 000 – 749 999 kr	17
750 000 – 999 999 kr	8
1 000 000 – 2 999 999 kr	13
3 000 000 – 4 999 999 kr	3
5 000 000 eller mer	4
Totalt	100

Spørsmål 33. Har du i løpet av de siste 10 årene foretatt større økonomiske investeringer i gårdsdrifta som du angrer på? (n=911)

	Prosent
Jeg har foretatt større økonomiske investeringer som jeg angrer på	8
Jeg har foretatt større økonomiske investeringer, men jeg angrer ikke	53
Jeg har <i>ikke</i> foretatt større økonomiske investeringer i gårdsdrifta de siste 10 årene	40

3.3 Utsiktene og planene for gårdsbruket de neste årene

Spørsmål 34. Regner du med at det i løpet av de neste fem årene vil skje endringer i arealet dyrka mark som bruket disponerer? Ta også med leid jord, og eventuelt kjøp av jord. (n=917)

	Prosent
Nei	45
Usikkert, vanskelig å si	29
Tar sikte på å redusere arealet dyrka mark	6
Tar sikte på å øke arealet dyrka mark	19
Annet	1
Totalt	100

Spørsmål 35. Planlegger du investeringer i grøftesystem/drenering i løpet av de neste fem årene? (n=920)

	Prosent
Ja, på eget areal	55
Ja, på leid areal	15
Nei	42

Spørsmål 36 A. Andel som driver med produksjonen (n=920)

	Prosent
Melk	20
Storfekjøtt	30
Sau	34
Svin	5
Fjørfe	4
Annen husdyrproduksjon	5
Korn	34
Grovfôr	49
Annen planteproduksjon	7
Skog	48
Annet	7

Spørsmål 36 B. For de produksjoner som du driver med vil vi at du skal oppgi hvordan du ser for deg utviklingen i produksjonen fremover.

	n	Øke produksjonen	Fortsetter som før	Nedgang i produksjonen	Legger ned produksjonen	Oppstart av produksjon	Totalt
Melk	200	19	51	11	19	0	100
Storfekjøtt	295	16	56	14	13	1	100
Sau	329	13	60	16	10	1	100
Svin	53	13	55	13	17	2	100
Fjørfe	47	11	64	6	9	11	100
Annen husdyrproduksjon	53	15	60	11	9	4	100
Korn	310	26	63	7	4	1	100
Grovfôr	465	22	63	11	5	0	100
Annen planteproduksjon	82	27	50	11	7	5	100
Skog	458	10	76	12	1	1	100
Annet	74	34	50	12	3	1	100

Spørsmål 37. Hva er den viktigste produksjonen på gårdsbruket? (n=914)

	Prosent
Melkeproduksjon	19
Kjøttproduksjon av storfe	10
Kjøttproduksjon av sau	25
Kjøttproduksjon av svin	4
Annet husdyrhold	4
Kornproduksjon	24
Frukt, grønnsaker eller annen planteproduksjon	6
Skog	3
Annen produksjon	5
Totalt	100

Spørsmål 38. Hvilke av de følgende mulige utviklingstrekk vil være sannsynlige for deg/ditt gårdsbruk de neste fem årene? (n=920)

	Prosent
Produksjonsøkning	24
Produksjonsnedgang	18
Kostnadsreduksjoner	17
Økt arbeidsinnsats på bruket	13
Kulturlandskapstiltak	19
(Videre-)utvikling av tilleggsnæring med utgangspunkt i gårdens ressurser	16
Videreforedling og/eller salg av gårdsprodukter	8
Jeg arbeider (mer) utenfor gården	17
Ektefelle/samboer arbeider (mer) utenfor gården	9
Jeg blir pensjonist	28
Legger ned gårdsdrifta, fortsatt bosatt på gården	15
Legger ned gårdsdrifta, flytter	4
Gårdsbruket blir fritidseiendom	2

Spørsmål 40. Tror du at noen i familien (slekta) kommer til å ta over gården etter deg? (n=906)

	Prosent
Ja, sønn	22
Ja, datter	13
Ja, noen av barna, men vet ikke hvem	21
Ja, noen andre i slekta	4
Nei, tror det er ingen i slekta som vil overta	17
Vet ikke	23
Totalt	100

Spørsmål 39. Hvilket av følgende alternativer regner du med er mest sannsynlig for ditt gårdsbruk om tjue år? (n=884)

	Prosent
Gårdsbruket vil være drevet av dagens brukere	18
Gårdsbruket vil være drevet av barn eller slekt av dagens brukere	40
Gårdsbruket vil være forpaktet bort til andre	7
Gårdsbruket vil være nedlagt som selvstendig enhet	9
Gårdsbruket vil være solgt utenfor familien, men drevet som selvstendig enhet	6
Gårdsbruket vil være fritidseiendom	3
Annet	0
Vet ikke	17
Totalt	100

Spørsmål 41. Hvor sannsynlig eller usannsynlig er det at barn eller andre familiemedlemmer vil drive gården som aktive gårdbrukere etter at du ikke lenger kan drive den? (n=894)

	Prosent
Helt sikkert	6
Svært sannsynlig	11
Ganske sannsynlig	32
Lite sannsynlig	37
Usannsynlig	13
Totalt	100

3.4 Spørsmål om hverdagen og meninger om ulike forhold knyttet til det å jobbe som bonde

Spørsmål 42. Nedenfor følger noen påstander om ferie, fritid og sosial kontakt. Vi vil at du for hver av påstandene krysser av for om du er helt uenig, både- og, delvis enig eller helt enig.

	n	Helt uenig	Delvis uenig	Både og	Delvis enig	Helt enig	Totalt
Jeg opplever at jeg har nok ferie- og fridager	904	32	17	20	16	15	100
Det er vanskelig å skaffe avløser når jeg skal ha fri	855	18	15	25	19	22	100
Jeg skulle gjerne holdt bedre kontakt med familie og venner	874	15	11	23	28	22	100
Jeg skulle gjerne hatt flere fortrolige venner	875	21	15	26	25	13	100
Jeg føler meg ofte ensom som gårdbruker	886	27	22	22	19	9	100

Spørsmål 43. Hvor tilfreds er du med følgende forhold? Merk av på skalaen fra 1 (svært utilfreds) til 10 (svært tilfreds).

	n	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totalt
Inntekt fra gårdsdrifta	911	20	12	20	11	17	6	6	5	2	1	100
Arbeidsmiljø	898	1	1	4	7	17	12	17	21	9	10	100
Økonomien i din husholdning	895	4	4	7	6	19	11	14	16	9	9	100
Det landbruksfaglige miljøet der du bor	898	2	4	7	8	21	11	17	17	8	5	100
Din egen helse	905	3	3	6	7	15	11	14	19	13	10	100
Ditt sosiale nettverk	904	1	4	5	7	17	9	17	18	11	9	100

Spørsmål 44. I hvor stor grad har du vært plaget med noe av det som er nevnt nedenfor i løpet av de siste 14 dagene?

	n	Ikke plaget	Litt plaget	Ganske plaget	Veldig plaget	Totalt
Vært stadig redd og engstelig	906	79	17	3	1	100
Følt deg anspent og urolig	904	62	28	8	2	100
Følt håpløshet når du tenker på framtiden	907	51	33	11	5	100
Følt deg nedfor og trist	902	61	29	8	2	100
Bekymret deg mye om forskjellige ting	907	42	40	14	5	100

Spørsmål 45. Hvor bekymret er du for følgende risikofaktorer? (Merk av på skalaen fra 1 (ikke bekymret) til 7 (svært bekymret))

	n	1	2	3	4	5	6	7	Totalt
Renteøkning	908	39	11	12	11	11	6	11	100
Avlingssvikt	907	16	13	18	16	18	11	9	100
Markedsendringer/prisfall	905	13	10	16	17	19	14	12	100
Politiske endringer	908	10	7	9	17	17	17	22	100

Spørsmål 46. Har du i løpet av de siste 10 årene mottatt støtte fra noen av de følgende tilskuddsordninger? (n=920)

	Prosent
BU-midler til tradisjonelt landbruk	16
BU-midler til tilleggsnæring landbruk	3
Regionale miljøprogram (RMP) eller miljøtiltak i landbruket	65
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket	9
Kommunale næringsfond	6
Nei	27

Spørsmål 47. Vi skal nå fortsette med noen påstander om landbrukspolitikken. Hvor enig eller uenig er du i hver av påstandene under?

	n	Helt uenig	Delvis uenig	Både og	Delvis enig	Helt enig	Totalt
Det er for mange offentlige reguleringer i landbruket	905	7	9	31	25	28	100
Alt i alt synes jeg at jeg får god hjelp fra landbruksforvaltningen	907	7	11	38	31	14	100
Odelstloven bør opprettholdes	904	10	8	15	22	45	100
Boplikten bør opprettholdes	905	6	5	11	20	58	100
Driveplikten bør opprettholdes	903	5	3	9	19	64	100
Det er for lite markedstilpasning i norsk landbruksproduksjon	900	9	17	43	22	9	100
Det er på tide å fjerne produksjonsbegrensninger i norsk landbruk	907	44	18	20	10	7	100
Graden av selvforsyning basert på norske ressurser bør økes	908	1	1	4	11	84	100

Spørsmål 48. Vi ønsker at du tar stilling til følgende påstander:

	n	Helt uenig	Delvis uenig	Både og	Delvis enig	Helt enig	Totalt
Det er viktigere å få ned utslippene av klimagasser i andre sektorer enn i landbruket	908	4	6	21	26	43	100
Teknologisk utvikling vil gjøre landbruket i stand til å håndtere utfordringer knyttet til klimaendringer	901	5	12	37	36	11	100
Det er alt for store utslipp av klimagasser fra norsk landbruk	904	33	35	22	8	2	100
Jeg opplever at landbrukets klimautfordringer tas seriøst i norsk landbruk allerede i dag	907	3	6	27	34	29	100
Økt bruk av importert kraftfor er nødvendig for å øke produksjonen i norsk landbruk	900	34	31	24	7	3	100
Redusert kjøttforbruk er et godt klimatiltak	910	54	22	14	7	3	100
Redusert kjøttforbruk er et godt helsetiltak	910	43	23	20	10	4	100

Spørsmål 49. Vi fortsetter nå med noen påstander om Landbrukssamvirke:

	n	Helt uenig	Delvis uenig	Både og	Delvis enig	Helt enig	Totalt
Bøndene kan best fremme sine interesser ved å stå sammen i samvirke-organisasjoner	908	3	4	17	30	46	100
Medlemsdemokratiet hindrer samvirkeorganisasjonene i å være effektive markedsaktører	899	10	20	43	22	5	100
Samvirkeprinsippene blir ikke ivaretatt dersom selskapene blir for store	900	7	12	29	32	19	100
Samvirket trenger konkurranse fra flere private aktører	902	14	21	28	24	13	100
Ledelsen i samvirkeorganisasjonene gjør en god jobb på vegne av medlemmene	907	8	14	41	29	7	100

Spørsmål 50. Mener du følgende faktorer vil ha en negativ eller positiv virkning for norsk landbruk?

	n	Svært negativ	Noe negativ	Ingen betydning	Noe positiv	Svært positiv	Vet ikke	Totalt
Bruk av genteknologi i norsk matproduksjon	907	34	22	4	24	4	11	100
Færre og større produksjonsenheter	907	50	33	5	9	1	1	100
Strengere krav til dyrevelferd	907	5	17	14	40	22	2	100
Strengere krav til å redusere klimagassutslipp(ene)	905	19	34	16	23	5	3	100
Mindre bruk av landbrukssubsidier	905	54	28	5	6	2	5	100
Robotisering	904	8	17	15	40	12	9	100
Presisjonslandbruk	906	5	8	14	40	22	11	100

Spørsmål 51. Mener du at det norske landbruket bør prioritere følgende oppgaver svakere, som i dag eller sterkere?

	n	Prioritere betydelig svakere	Prioritere noe svakere	Prioritere som i dag	Prioritere noe sterkere	Prioritere betydelig sterkere	Totalt
Sikre økt verdiskaping	902	0	1	21	43	35	100
Sikre bærekraftig landbruk	904	0	1	18	41	40	100
Sikre matproduksjon over hele landet	899	0	1	12	26	60	100
Sikre en kostnadseffektiv matproduksjon	896	3	7	36	35	20	100
Sikre matvareberedskap	904	0	0	5	27	68	100
Sikre bosetting i distriktene	902	0	1	14	30	54	100
Forvalte kulturarv	902	2	5	41	26	26	100
Forvalte kulturlandskap/biologisk mangfold	899	1	5	36	30	28	100
Sikre forbrukerne trygge matvarer	904	0	1	28	31	40	100
Sikre forbrukerne norske matvarer	903	0	1	11	31	57	100
Sikre forbrukerne billige matvarer	903	16	28	38	11	6	100
Redusere utslipp av klimagasser fra landbruket	903	10	18	46	21	4	100

Spørsmål 52. Hvordan tror du følgende faktorer vil påvirke ditt bruk de neste ti årene?

	n	Svært negativt	Noe negativt	Ingen betydning	Noe positivt	Svært positivt	Vet ikke	Totalt
Klimaendringer	910	5	47	28	10	1	8	100
Dyre-/plantesykdommer	905	5	41	37	3	0	13	100
Krav til reduserte klimautslipp	906	13	43	25	10	1	7	100
Økt energipris	908	37	45	12	2	1	4	100

Spørsmål 53. I hvilken grad har følgende forhold påvirket din produksjon siste år?

	n	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt	Vet ikke/ingen mening	Totalt
Flomskade	899	5	16	22	56	2	100
Tørke eller vannmangel	903	22	29	21	27	1	100
Lengre vekstsesong	896	3	29	40	25	4	100
Erosjon eller utgravning	898	2	16	33	47	2	100
Kjøreskader grunnet for mye nedbør/våt åker eller eng	906	7	34	37	21	1	100
For mye nedbør på feil tid av året	906	29	45	18	7	1	100

Spørsmål 54. Har du gjennomført, planlegger eller ønsker du å gjennomføre følgende tiltak på ditt gårdsbruk?

	n	Gjennomført	Planlegger, men ikke gjennomført	Ikke gjennomførbart
Presisjonsspredning av kunstgjødsel	897	21	18	61
Nedfelling av husdyrgjødsel	873	26	14	59
Levert husdyrgjødsel til biogassproduksjon på egen gård eller i sambehandlingsanlegg	869	0	5	94
Solcellepaneler på fjøs/hustak som produserer strøm	888	10	18	72
Digital gjerdeteknologi	871	11	13	25
Tatt i bruk klimakalkulatoren	891	19	20	60

Spørsmål 55. Hvor viktig eller uviktig synes du følgende faktorer er for at du skal ta i bruk tiltak av typen nevnt i forrige spørsmål?

	n	Svært viktig	Ganske viktig	Verken viktig eller uviktig	Ganske uviktig	Ikke viktig	Vet ikke	Totalt
At tiltaket er effektiviserende	885	22	54	14	3	2	5	100
At tiltaket har lave investeringskostnader	887	31	52	11	2	1	4	100
At tiltaket ikke fører til økt arbeidsinnsats på bruket	887	35	45	13	2	1	4	100
At tiltaket enkelt lar seg kombinere med øvrig drift	883	40	48	6	1	1	4	100
At tiltaket er et godt klimatilak	884	16	42	25	6	6	4	100
At det finnes økonomiske støtteordninger	887	39	42	13	1	1	4	100
At jeg kan samarbeide med andre bønder om gjennomføringen	885	9	31	37	7	11	6	100
At det finnes rådgivere som har kunnskap om tiltaket	885	30	44	16	3	4	4	100

Spørsmål 56. Har du hatt dyr på utmarksbeite i løpet av 2023? (n=683)

	Prosent
Ja	68
Nei	32
Totalt	100

Spørsmål 57. Hvor stor betydning har følgende problemer knytta til beitebruk for din produksjon? (Gjelder kun bønder som har dyr på utmarksbeite)

	n	Svært stor betydning	Stor betydning	Noe betydning	Liten betydning	Ingen betydning	Totalt
Tap av husdyr pga. rovdyr og/eller ørn	561	7	6	15	21	50	100
Tap av husdyr av andre grunner	558	5	6	22	28	40	100
Redusert tid på utmarksbeite på grunn av rovdyr	555	5	4	6	15	71	100
Brukskonflikter knytta til hytter og turisme	554	3	5	10	19	64	100
Brukskonflikter knytta til reindrift	554	1	1	1	7	89	100
Begrensa tilgang til innmarksareal/ vinterfôr	553	4	9	18	20	48	100
Begrensa tilgang til utmarksbeite	556	3	6	11	17	63	100
Dårlig/manglende gjerder	557	10	11	27	18	35	100

Spørsmål 58. Hvordan ser du for deg at det vil drives beitebruk på ditt bruk om fem år? (n=576)

	Prosent
Vil ikke ha beitedyr om 5 år	10
Redusere omfanget	10
Omfang som i dag	50
Øke omfanget	17
Vet ikke	13
Totalt	100

Spørsmål 59. Ønsker du flere eller færre av følgende rovdyr i norsk natur, eller er det passe som det er?

	n	Ønsker flere	Passe som det er	Ønsker færre	Ønsker ingen	Vet ikke	Totalt
Jerv	863	4	29	38	17	13	100
Gaupe	860	5	36	33	15	11	100
Ulv	863	4	17	35	35	9	100
Bjørn	862	5	31	32	20	13	100

Spørsmål 60. Driver du eller din ektefelle/samboer med annen næringsvirksomhet med utgangspunkt i brukets ressurser? (n=920) Kryss av for de næringene du/dere driver (flere svar mulig)

	Prosent
Leiekjøring, slått, brøyting, strøing o.l.	28
Vedproduksjon, biobrensel o.l.	26
Gårdssag	4
Utleie av lokaler, lagerhold o.l.	13
Bygningsarbeid	5
Husdyravløsning	2
Fiskeri, havbruk og/eller oppdrett	1
Gårdsmat (foredling/salg)	6
Utleie av jakt og/eller fiskerettigheter	17
Overnatting på eller ved gården	7
Servering på eller ved gården	2
Opplevelsestilbud, guiding o.l. (reiseliv)	2
Organisert bygdeservice	1
Helse og omsorg, avlastning	3
Barnehage/skolerelaterte tjenester	1
Rådgivning, regnskap, konsulenttjenester	3
Kurs, seminar, konferanse	1
Kunst og kultur	1
Småkraftverk	3
Salg av hytter eller tomter	4
Drift av hyttefelt	3
Annet	9
Ingen av disse	38

Spørsmål 61. Hvor stor var netto næringsinntekt fra denne virksomheten i 2023 (n=568)

	Prosent
Ingen inntekt / negativ inntekt	6
1-49 999 kroner	35
50 000-99 999 kroner	18
100 000-149 999 kroner	10
150 000-199 999 kroner	6
200 000-299 999 kroner	8
300 000-399 999 kroner	4
400 000-499 999 kroner	3
Over 500 000 kroner	10
Totalt	100

Spørsmål 62. I hvilket omfang vil du i fremtiden drive med annen næringsvirksomhet enn tradisjonelt jord- og skogbruk? (n=877)

	Prosent
Vil ikke drive med annen næring/slutte	22
Redusere omfanget	7
Omfang som i dag	34
Øke omfanget	14
Starte opp	2
Vet ikke	22
Totalt	100

3.5 Arbeidstidsbruk og areal

Spørsmål 63. Hvor mye arbeid la du selv, din eventuelle ektefelle/partner og andre ned i gårdsdriften i løpet av 2023? (40 timers arbeidsuke i 50 av årets uker gir 2000 arbeidstimer, ett årsverk innen industrien tilsvarer 1700 timer, et halvt årsverk er 850 timer)

	n	Deltar ikke i gårdsarbeid	1 – 199 timer	200- 849 timer	850- 1699 timer	1700- 2549 timer	Mer enn 2550 timer	Totalt
Du selv	898	0	10	29	24	19	18	100
Ektefelle/samboer	726	21	40	22	10	5	3	100
Egne barn	685	29	48	18	4	1	0	100
Kårfolk	554	52	20	16	8	4	0	100
Avløsere	634	39	35	18	4	3	1	100
Annen leid hjelp	595	42	45	8	2	1	2	100

Spørsmål 64. Hvor mange timer lønnsarbeid utenom gårdsdriften hadde du og din eventuelle ektefelle/samboer i løpet av 2023? (40 timers arbeidsuke i 50 av årets uker gir 2000 arbeidstimer, ett årsverk innen industrien tilsvarer 1700 timer, et halvt årsverk er 850 timer)

	n	Har ikke jobb utenfor gårdsbruket	1 – 199 timer	200- 849 timer	850- 1699 timer	1700- 2549 timer	Mer enn 2550 timer	Totalt
Du selv	889	31	10	12	15	29	3	100
Ektefelle/samboer	741	27	4	7	21	39	2	100

Spørsmål 65. Hadde du i løpet av 2023 arbeidshjelp av arbeidsinnvandrere på gårdsbruket? (n=896)

	Prosent
Nei	93
Ja	7
Totalt	100

Spørsmål 66. Hvor mange arbeidsinnvandrere hadde du hjelp av i løpet av 2023?

	n	Gjennomsnitt
Skriv inn antall	63	2.5

Spørsmål 67. Hvor lenge oppholdt arbeidsinnvanderne seg på gården – i gjennomsnitt?

	n	Gjennomsnitt
Skriv inn antall måneder:	63	6.3

Spørsmål 68. Hvor stort produktivt jordbruksareal eies av bruket? (n=901)

	Prosent
0 – 9 daa	0
10 – 19 daa	2
20 – 49 daa	12
50 – 99 daa	21
100 – 249 daa	39
250 – 499 daa	18
500 – 999 daa	4
Over 1000 daa	2
Totalt	100

Spørsmål 69. Hvor stort produktivt jordbruksareal drives av bruket? (n=899)

	Prosent
0 – 9 daa	1
10 – 19 daa	1
20 – 49 daa	8
50 – 99 daa	18
100 – 249 daa	32
250 – 500 daa	25
500 – 999 daa	11
Over 1000 daa	3
Totalt	100

Spørsmål 70. Hvor stort produktivt skogsareal eies av bruket? (n=890)

	Prosent
0 daa	10
1–99 daa	20
100 – 499 daa	34
500 – 999 daa	16
1000 – 4999 daa	19
5000 – 9999 daa	1
Over 10 000 daa	0
Totalt	100

Spørsmål 71. Hvor mange bruk leier du jordbruksareal fra? Skriv inn antall: (n=863)

	Gjennomsnitt
Skriv inn antall:	2.7

Spørsmål 72. Hvor lang kjørevei er det fra tunet på hovedbruket/driftssenteret til det jordstykket som ligger lengst unna? Vi vil at du skal oppgi avstand i kilometer både for eid og leid jordstykke. Vi tenker her kun på jord som er i drift (n=859 / n=709)

	Gjennomsnitt
Avstand i kilometer for eid jord:	2,7
Avstand i kilometer for leid jord:	5,6

Spørsmål 73. Driver du/dere med melkeproduksjon? (n=889)

	Prosent
Ja	21
Nei	79

Spørsmål 75. Hvis du har melkevot for kumelk, hvor stor er denne? (n=189)

	Gjennomsnitt
Skriv inn antall liter	244.168

Spørsmål 77. Har du melkerobot? (n=232)

	Prosent
Ja	36
Nei, men vurderer å anskaffe meg	8
Nei	56
Totalt	100

Spørsmål 74. Er gården en del av en melkesamdrift? (n=198)

	Prosent
Ja	7
Nei, men har konkrete planer om melkesamdrift	2
Nei	91

Spørsmål 76. Har du planer om å kjøpe, selge eller leie melkevot i løpet av de neste to årene? (n=194)

	Prosent
Planlegger å kjøpe ny melkevot	21
Planlegger å leie ny melkevot	13
Planlegger å selge melkevot	10
Planlegger å leie ut melkevot	7
Ingen planer om kjøp, salg eller leie	51

Spørsmål 78. Driver du/dere melkeproduksjon i bås fjøs eller løsdrifts fjøs? (n=184)

	Prosent
Løsdrift	52
Båsfjøs	40
Båsfjøs, men planlegger å bygge om til løsdrift	7
Totalt	100

Spørsmål 79. Dersom det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du stemme på? (n=881)

	Prosent
Arbeiderpartiet	6
Fremskrittspartiet	3
Høyre	7
Kristelig Folkeparti	3
Rødt	2
Senterpartiet	43
Sosialistisk Venstreparti	4
Venstre	1
Miljøpartiet de grønne	2
Industri- og Næringspartiet	4
Annet parti	1
Vil ikke stemme	2
Har ikke stemmerett	0
Vet ikke	20
Totalt	100

Spørsmål 80. Er du for eller mot.....

	n	For	Mot	Vet ikke	Totalt
Norsk medlemskap i EU?	899	5	96	9	100
Norsk deltakelse i EØS?	899	34	36	30	100

FORMÅL

RURALIS - Institutt for rural- og regionalforskning skal gjennom fremragende samfunnsvitenskapelig forskning og forskningsbasert utviklingsarbeid gi kunnskap og idéer for allmenheten, privat næringsliv, offentlig virksomhet og FoU-sektoren, og gjennom det bidra til å skape sosiokulturell, økonomisk og økologisk bærekraftig utvikling i og mellom bygd og by.

RURALIS skal være et nasjonalt senter for å utvikle og ta vare på en teoretisk og metodisk grunnleggende forskningskompetanse i flerfaglige bygdestudier, og fungere som et godt synlig knutepunkt for internasjonal ruralsosiologi.

Trondheim (hovedkontor):
Universitetssenteret Dragvoll
N-7491 Trondheim
73 82 01 60

Oslo:
Pilestredet 17
N-0164 Oslo
73 82 01 60

post@ruralis.no
ruralis.no